

NATURA 2000

Načrtovanje in financiranje

Slovenj Gradec

5. november 2004

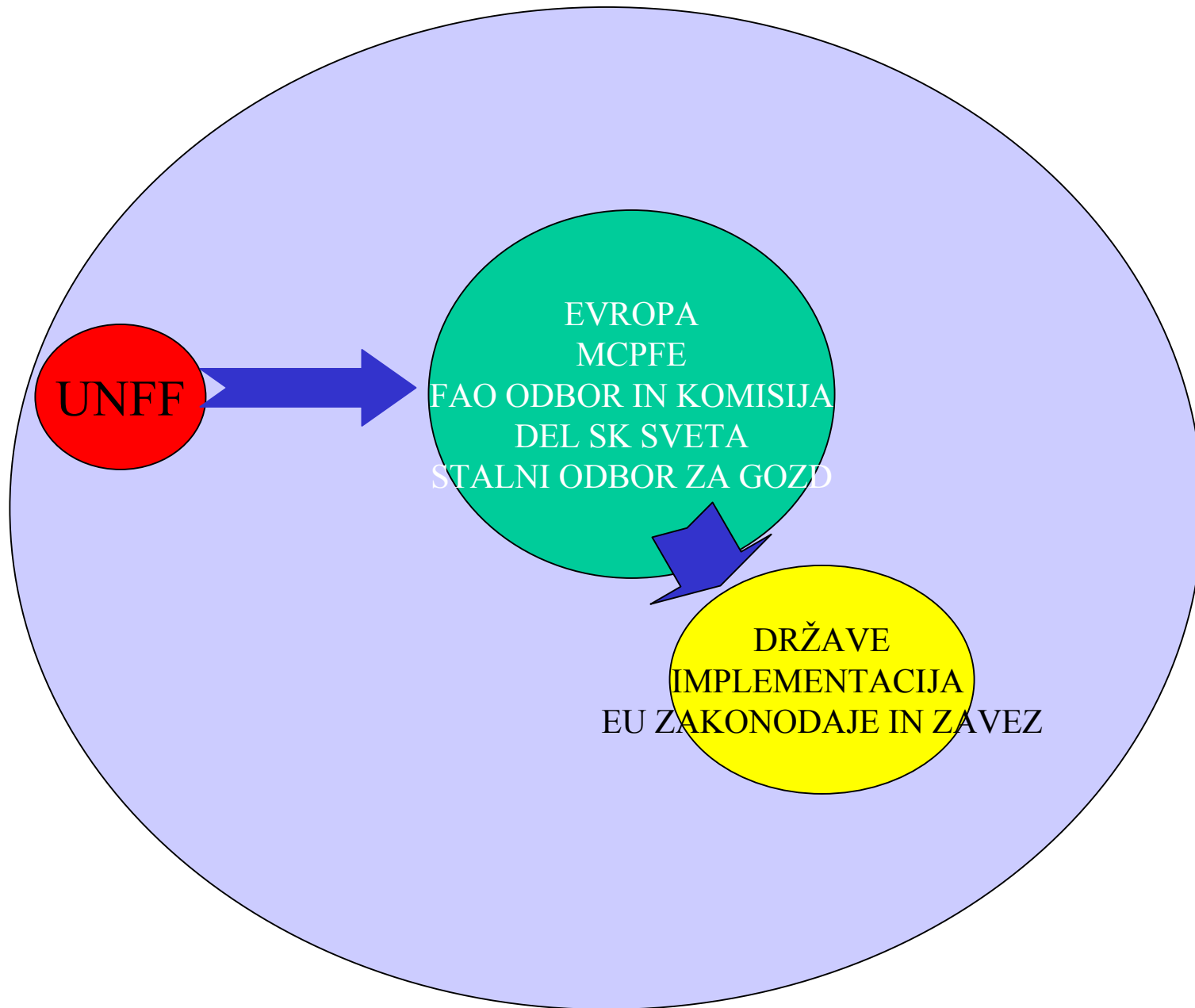
Maksimilijan Mohorič

MKGP

Gozdarstvo na svetovni ravni

- Svetovna raven: UNFF (Forum Združenih Narodov o gozdovih)
- Regionalna raven: MCPFE- Ministrska konferenca o varstvu gozdov v Evropi
- FAO regija: (Odbor za gozdarstvo, Komisija za gozdarstvo).
- EU: Delovna skupina za gozdarstvo pri Svetu EU in Stalni odbor za gozdarstvo pri EU Komisiji.

UNFF

EVROPA
MCPFE
FAO ODBOR IN KOMISIJA
DEL SK SVETA
STALNI ODBOR ZA GOZD

DRŽAVE
IMPLEMENTACIJA
EU ZAKONODAJE IN ZAVEZ

Odgovornost za zagotavljanje upravljanja NATURA 2000 območij je na državah članicah

- Države članice morajo zagotoviti potrebne ohranitvene ukrepe, ki morajo biti usklajeni z ekološkimi zahtevami naravnih habitatnih tipov in vrst iz prilog I in II habitatne direktive.
- Ti ukrepi so lahko sestavina posebnih načrtov upravljanja območij.
- Lahko pa so vgrajeni v statutarnih, upravnih ali pogodbenih aktih ali **drugih razvojnih načrtih**, ki se nanašajo na konkretna območja (SPA, p SCI, SAC)

Načrtovanje v gozdarstvu V Sloveniji

TRADICIJA

- *Že leta 1724 in nato leta 1759 sta bili za potrebe rudnika v Idriji opravljeni ureditvi donosov lesa iz idrijskih gozdov. (Balasitz)*
- *Za prvi gozdnogospodarski nacrt na Slovenskem pa velja Flameckov nacrt za tolminske gozdove iz leta 1770.*
- *V 19. stoletju, sta na Kocevskem in Notranjskem zacela delovati ugledna gozdarja dr. Leopold Hufnagel in Heinrich Schollmayer*

Pravne podlage

- Zakon o gozdovih (1993)
- Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (1998)
- Pravilnik o varstvu gozdov (2000)

Podlage za gospodarjenje z gozdovi:

- program razvoja gozdov Slovenije
*(ohranitev ali vzpostavitev naravne sestave
gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske
odpornosti gozdov)*
- načrti za gospodarjenje z gozdovi
*gozdnogospodarski in lovskogojitveni načrti
območij gozdnogospodarski načrti gospodarskih
enot
gozdnogojitveni načrti*

Načrti za gospodarjenje z gozdovi:

- So obvezna strokovna podlaga za gospodarjenje z gozdovi, ki določa pogoje za usklajeno rabo gozdov in poseganje v gozdove ter gozdni prostor, potreben obseg gojenja in varstva gozdov, najvišjo možno stopnjo njihovega izkoriščanja ter pogoje za gospodarjenje z živalskim svetom.
- So osnova za izdelavo letnega programa vlaganj.
- Implementirajo se z odločbami izdanimi na podlagi 17 in 29 člena ZOG.
- Se kot strokovne podlage upoštevajo pri prostorskih ureditvah državnega in lokalnega pomena.

Postopek sprejemanja GGN

Podatki o stanju in razvoju gozdov

Naravovarstvene smernice

Kult. varstvene smernice

Strok. službe
ZGS
izdelajo
Osnutek
GGN

Svet OE
oz svet ZGS določi
osnutek oz predlog
GGN

Mnenja
lokalnih
skupnosti,
ZRSVN, ZVKD

Javna razgrnitev
in j. obravnava

Minister objavi sklep

Pripombe javnosti

Minister sprejme
GGN GGE

Načrtovanje v pristojnosti MKGP področje lovstva in ribištva

- Načrti lovsko upravljavskih območij(10 letni in letni), izdeluje ZGS.
- letni načrti lovišč in lovišč s posebnim namenom. Izdelujejo upravljavci lovišč.

Pravna podlaga Zakon o divjadi in lovstvu (2004).

- petletni ribiškogojitveni načrt in letni načrt upravljanja z ribiškimi okoliši. Izdelujejo ga ZRD in RD.

Pravna podlaga je Zakon o sladkovodnem ribištvu (1976).

Načrti gozdno gospodarskih območij: splošni del

- -funkcije gozdov in njih ovrednotenje
- cilji gospodarjenja z gozdom in gozdnim prostorom
- usmeritve za doseganje ciljev (*naravovarstvene smernice – MOPE*)
- na podlagi bioloških kazalnikov se določijo usmeritve za ohranjanje oz. vzpostavitev naravne avtohtone sestave življenjskih združb ter razmerje med divjadjo in okoljem.

Načrti gozdno gospodarskih območij Prostorski del

- prikaz varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom
- območja gozdov s posebnim namenim, kjer je izjemna poudarjenost funkcij gozdov v širšem interesu.

Načrti gozdno gospodarskih enot

- Splošni del
 - funkcije gozdov in njih ovrednotenje
 - intenzivnost in cilji gospodarjenja z gozdom in gozdnim prostorom
 - usmeritve za doseganje ciljev
(naravovarstvene smernice - ZRSVN)
 - ukrepi in načini njihove izvedbe po osnovnih načrtovalnih enotah

Načrti gozdnogospodarskih enot

- prikažejo se območja razglašanih in predlaganih varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom
- prikažejo zemljišča v zaraščanju,
- določijo intenzivnost gospodarjenja z gozdovi;
- *določijo območja, pomembna za ohranitev prosto živečih živali;*
- *določijo območja posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja zunaj naselij, za katere je obvezna izdaja strokovnih navodil za ravnanje z njimi;*
- izdelata pregled in zasnova gozdne infrastrukture in drugih načrtovanih posegov v gozdni prostor ter določijo večfunkcionalna območja

Gozdnogojitveni načrti

izvedbeni načrti

- gozdnogojitveni cilji, smernice in ukrepi za gospodarjenje;
- obseg, intenzivnost in nujnost gojitvenih in varstvenih del;
- območja, kjer posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna;
- casovni in prostorski obseg secenj;
- načini in pogoji za pridobivanje lesa;
- *smernice in dela za sočasno ohranjanje in pospeševanje ekoloških in socialnih funkcij gozda.*

Financiranje EU

(8 člen habitatne Direktive)

- Komisija v sporazumu z državo članico oceni potrebe po financiranju in sofinanciranju
- Skladno z prej omenjeno oceno komisija določi prioritetni red ukrepov, vključenih v sofinanciranje, ki se bo pričelo, ko bo območje določeno, člen 4.
- Ukrepi, ki ne bodo vključeni v akcijski okvir, bodo vključeni v ponovno presojo po dveh letih
- V območjih, kjer bodo ukrepi, odvisni od financiranja, preloženi, naj se država članica vzdrži kakršnih koli novih ukrepov, ki bi lahko povzročili poslabšanje stanja teh območij.

Financiranje EU

(8 člen habitatne Direktive)

- Države posredujejo EU Komisiji oceno potreb po sofinanciranju
- V sporazumu med državo in EU komisijo se za območja, kjer se postavijo zahtevki za financiranje, opredelijo ukrepi bistveni za ohranjanje in ponovno vzpostavitev ugodnega stanja.

Financiranje NATURE 2000

EU skladi

- EKUJS –evropski kmetijski jamstveni in usmerjevalni sklad
- Pravna osnova: uredba sveta(EC) No 1257/99 o podpori razvoja podeželja iz EKUJS(37 člen pogodbe) in uredba sveta (EC) No 1783/03, ki spreminja prejšnjo.
- Izvedbeni akti:Uredba komisije 1750/99 in 817/04 ki nadomešča 445/02(kot je bila spremenjena z uredbo komisije 963/03

EKUJS –evropski kmetijski jamstveni in usmerjevalni sklad

- Septembra 1999 so bila sredstva razdeljena državam članicam na letni osnovi, skladno z kriteriji ciljev. Implementacija je odgovornost držav skladno s programi razvoja podeželja, ki jih potrdi EU komisija.

Uredba omogoča:

- Člen 16: Kompenzacije za kmetovanje na področjih z okoljskimi omejitvami
- Členi 22-24: kmetijsko okoljski ukrepi
- Člen 29, 30 in 32: gozdarski ukrepi
- Člen 33: projekti in ukrepi za ohranjanje okolja
- Člen 9: podpora usposabljanja kmetov za gospodarjenje in ohranjanje krajine.

ERDF

Evropski sklad za regionalni razvoj

- Sklad nudi možnosti za sofinanciranje investicij v okviru okoljskih programov, ukrepov in shem za ohranjanje narave kot tudi k splošnem ekonomskem razvoju regij

ESF

Evropski socialni sklad

- Sklad nudi možnosti za sofinanciranje različnih akcij, kot so usposabljanje, promocija zaposlitvenih možnosti itd.

LEADER +

- Ta iniciativa strukturnih skladov je namenjena implementaciji integralnih programov razvoja podeželja za izbrana območja. Ti programi lahko vključujejo načrtovanje upravljanja in akcije kot tudi promocijske in informacijske aktivnosti za območja NATURA 2000

INTERREG

- Ta pobuda strukturnih skladov omogoča čezmejno sodelovanje držav članic, ko tudi nekaterih ne članic. Uporablja se za promocijo in krepitev upravljanja čezmejnih območij med prej omenjenimi državami. Je pomemben vir financiranja čezmejnih projektov.

LIFE

- Sestavljajo ga tri komponente
 - LIFE okolje
 - LIFE narava
 - LIFE tretje države

LIFE narava je usmerjen na promocijo in implementacijo ptičje in habitatne direktive.

Zagotavlja sredstva za sofinanciranje, določitev in upravljanja območij, za obnovo uničenih predelov in razvoj novih upravljavski tehnik.

Vrste aktivnosti za upravljanje omrežja NATURA 2000

Dodatek 1 k poročilu Komisije EU svetu in parlamentu

- Planiranje upravljanja, upravljanje, vzdrževanje infrastrukture vezane na NATURO 2000
- Tekoče upravljanje habitatov in monitoringi
- Investicije

Planiranje upravljanja, upravljanje, vzdrževanje infrastrukture

- Priprava planov, strategij in shem
- Ustanovitev upravljaljskih teles
- Konzultacije, sestanki z javnostjo, povezava z lastniki gozdov
- Pregled upravljaljskih načrtov, strategij in shem

Planiranje upravljanja, upravljanje, vzdrževanje infrastrukture

- Tekoči stroški upravljaljskih teles(vzdrževanje stavb in opreme)
- Vzdrževanje pripomočkov za dostop javnosti in raba območij, interpretacijsko delo, opazovalnice in kioski, etc.
- Predpisano osebje(ohranjanje in projektni uslužbenci, nadzorniki in delavci)

Tekoče upravljanje habitatov in monitoring

- Ohranjevalni ukrepi-vzdrževanje habitatov ali vrst v ugodnem ohranitvenem stanju
- Izboljšanje habitatov ali vrstam ugodnega ohranitvenega stanja.
- Implementacija upravljavskih shem in sporazumov z lastniki gozdov in upravljavci voda (osnovanje živih mej, obrežnih pasov, izvajanje posebnih oblik gospodarjenja z starimi gozdovi)

Tekoče upravljanje habitatov in monitoring

- Financiranje služb, nadomestilo za izgubljene pravice in izgubljen dohodek
- Monitoring in nadzor
- Zagotavljanje informacij in informacijskega gradiva
- Upravljanje z riziki (požarno varstvo)

Tekoče upravljanje habitatov in monitoring

- Stalno nadzorstvo območij
- Usposabljanje in izobraževanje
- Infrastruktura za izvajanje obiskov in predstavitev NATURA 2000 območij.

Investicije

- Najem zemljišč, vključno z kompenzacijami za omejitve pri gospodarjenju.
- Infrastruktura, ki je potrebna za obnovo habitatov ali vrst.
- Infrastruktura za javni dostop, delo z javnostjo, opazovalnice in kioski.

Gozdarski ukrepi, ki jih omogoča uredba 1257/99

1. Pogozdovanje
2. Naložbe v gozdove za bistveno izboljšanje njihove gospodarske, ekološke ali družbene vrednosti
3. Naložbe za izboljšanje in racionalizacijo pridobivanja in trženja gozd. proizvodov
4. Spodbujanje novih možnosti za uporabo in trženje gozdnih proizvodov

Ukrepi ki jih omogoča uredba 1257/99

5. Ustanavljanje združenj posestnikov gozdov
6. Obnavljanje gozdov poškodovanih po požarih in naravnih nesrecah

Programski dokumenti EKUJS

- Enotni programski dokument 2004-2006 (EKJUS-usmerjevalni del)
- Program razvoja podeželja 2004-2006 (EKJUS-jamstveni del)

Enotni programski dokument 2004 - 2006 ukrepi

- Izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov
- Naložbe v kmetijska gospodarstva
- Diverzifikacija kmetijskih dejavnosti....
- *Investicija v gozdove za izboljšanje gospodarske in ekološke vrednosti gozdov*
- Trženje kakovostnih kmetijskih in živilskih proizvodov
- Posodobitev obstoječih plovil in mali priobalni ribolov
- Ribogojstvo, predelava in trženje

Program razvoja podeželja 2004-2006 ukrepi

- Kompenzacijska plačila za območja z omejenimi dejavniki
- Kmetijsko okoljska plačila
- Zgodnje upokojevanje
- Doseganje standardov

Kmetijsko okoljska plačila

- *Ohranjanje narave, biodiverzitet, rodovitnosti tal in tradicionalne kulturne krajine*
- *Zmanjševanje negativnih vplivov kmetijstva na okolje*
- *Vzdrževanje zavarovanih območij*

Reforma skupne kmetijske politike

- Od leta 2005 naprej bodo uvedena proizvodno nevezana plačila
- Plačila bodo pogojena s spoštovanjem standardov EU, ki urejajo: okolje, varno hrano, zdravje živali in rastlin, dobro počutje živali, zahtev za ohranjanje kmetijskih zemljišč v ugodnem stanju z vidika kmetijstva in okolja (*navskrižna skladnost*)

PRAVILNIK O FINANCIRANJU IN SOFINANCIRANJU VLAGANJ V GOZDOVE RS DOLOČA

- nacin pridobivanja teh sredstev
- upravicence do financiranja in sofinanciranja
- vrsto del v gozdovih, ki se financirajo ali sofinancirajo

Dela v gozdovih, ki se financirajo ali sofinancirajo:

- Financirajo ali sofinancirajo se dela, ki so opredeljena v GG nacrtech in vključena v program vlaganj v gozdove RS ali v nacrt sanacije od ujme poškodovanih gozdov
- zanje morajo biti izdane odločbe ZGS na podlagi ZOG ali odločbe ARSKTRP ali pa podpisane pogodbe.

Iz sredstev proračuna R. S. se financirajo

- nabava, polaganje in izdelava kontrolnih in lovnih nastav
- izvedba protipožarnih ukrepov v požarno ogroženih gozdovih
- nabava in postavljanje protipožarnih tabel
- povečani stroški izvajanja opazovalne dejavnosti

Delež sofinanciranja

Delež sofinanciranja je odvisen od stopnje poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij za določen gozd, ki so opredeljene v GG nacrta. Pravilnik o izdelavi GG nacrta določa tri stopnje poudarjenosti funkcij.

Pri sofinanciranju del na podlagi odobrenih projektov (PRPod) predstavljajo sredstva RS 50% in sredstva EU 50%

Iz sredstev proračuna R. S. se financirajo

- nabava, polaganje in izdelava kontrolnih in lovnih nastav
- izvedba protipožarnih ukrepov v požarno ogroženih gozdovih
- nabava in postavljanje protipožarnih tabel
- povečani stroški izvajanja opazovalne dejavnosti

Iz sredstev proračuna R. S. se financirajo

- protipožarne straže na pogoriščih gozdov;
- izvedba nacrtovanih del v varovalnih gozdovih in v gozdovih v ožjem delu hudourniških obmocij v zasebnih gozdovih;
- izvedba del v primerih, ko ZGS zagotovi izvršitev odločbe.

Sofinanciranje del v zasebnih gozdovih

Vrsta dela-aktivnosti	poudarjenost funkcij		
	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja
Gozdnogojitvena dela :			
1. Obnova gozdov:			
- obnova s sadnjo ali setvijo	sadike, seme	sadike, seme	sadike, seme
	40%	30%	20%
- naravna obnova: (priprava sestoja ali priprava tal za naravno nasemenitev)	50%	40%	30%
2. Obžetev	50%	40%	30%
3. Nega mladja	50%	40%	30%
4. Nega gošče	50%	40%	30%
5. Nega letvenjaka (prvo redčenje)	50%	40%	30%
6. Nega drogovnjaka (drugo redčenje):			
- premer za posek izbranega drevja do 15 cm in intenziteta sečnje najmanj 15% na lesno zalogo	50.000 SIT/ha		
- premer za posek izbranega drevja od 15 do 20 cm in inteziteto sečnje najmanj 15 % na lesno zalogo	30.000 SIT/ha		

stroškov dela

Sofinanciranje del v zasebnih gozdovih

poudarjenost funkcij					
Vrsta dela -aktivnosti	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja		
Varstvena dela v gozdovih:					
1. Izdelava lubadark	delež povečanih stroškov v primerjavi z redno sečnjo, ki nastanejo zaradi izvajanja zatiralnih ukrepov				
	50%	40%	30%		
2. Premije za protipožarno zavarovanje gozdov	50%	40%	30%		
3. Zatiranje bolezni in škodljivcev gozdnega drevja in grmovja.	50%	40%	30%	stroškov dela in potrebni material	
4. Gradnja in vzdrževanje protipožarnih presek, zidov in protipožarnih stez	90%	90%	90%		
5. Zaščita sadik gozdnega drevja pred divjadjo	90%	80%	70%		
Vzdrževanje življenjskega o kolja prosto živečih živali:					
1. Vzdrževanje grmišč in obrečnih pasov, omejkov, protiveternih pasov in gozdnega roba	90%	80%	70%		
2. Vzdrževanje pasišč v gozdu	90%	70%	50%		
3. Vzdrževanje vodnih virov v gozdu	90%	80%	70%		
4. Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja pomembnega za prehranjevanje živali	90%	70%	50%		
5. Postavljanje gnezdnic in njihovo vzdrževanje	90%	90%	90%		
6. Ohranjanje in nega dela biotopa, pomembnega za ohranjanje in razvoj ogroženih vrst (zatočišče):					
- za vzdrževanje biotopa je potrebno izvajati sečnjo	20% stroškov sečnje, izdelave in spravila do kamionske ceste (na podlagi normativov)				
- za vzdrževanje biotopa so potrebna negovalna dela	90% stroškov negovalnih del (na podlagi normativov)				
- biotop se prepušča naravnemu razvoju	100% vrednosti prirastka na površini zatočišča				

Sofinanciranje del v zasebnih gozdovih

poudarjenost funkcij																					
Vrsta dela-aktivnosti	1. stopnja	2. stopnja	3. stopnja																		
Vzdrževanje življenjskega okolja prosto živečih živali (nadaljevanje):																					
7. Osnovanje pasišč v gozdu (ne sme biti v nasprotju s prostorskim planom občine- pridobljena mora biti lokacijska informacija)	50% stroškov osnovanja brez sečnje, izdelave in transporta																				
8. Načrtno puščanje biomase v gozdu:																					
- še stoječe odmrlo in odmirajoče drevje	odškodnina v višini 90% od osnove za izračun odškodnine	odškodnina v višini 70% od osnove za izračun odškodnine	odškodnina v višini 50% od osnove za izračun odškodnine																		
- že podrti drevje (najmanj 50% mora biti še izkoristljivega)	50% odškodnine za stoječe drevje	50% odškodnine za stoječe drevje	50% odškodnine za stoječe drevje																		
Osnova za izračun odškodnine																					
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%;">Drev. vrsta</th> <th style="width: 20%;">II. razš. deb. razr. (SIT/m³)</th> <th style="width: 20%;">III. razš. deb. razr. (SIT/m³)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sm, je, ma</td> <td style="text-align: center;">1.400</td> <td style="text-align: center;">2.000</td> </tr> <tr> <td>Ost. igl.</td> <td style="text-align: center;">1.000</td> <td style="text-align: center;">1.400</td> </tr> <tr> <td>Hr, bu, pl. list.</td> <td style="text-align: center;">2.000</td> <td style="text-align: center;">2.600</td> </tr> <tr> <td>Ost. trdi list.</td> <td style="text-align: center;">1.200</td> <td style="text-align: center;">1.800</td> </tr> <tr> <td>Mehki list.</td> <td style="text-align: center;">800</td> <td style="text-align: center;">1.200</td> </tr> </tbody> </table>	Drev. vrsta	II. razš. deb. razr. (SIT/m ³)	III. razš. deb. razr. (SIT/m ³)	Sm, je, ma	1.400	2.000	Ost. igl.	1.000	1.400	Hr, bu, pl. list.	2.000	2.600	Ost. trdi list.	1.200	1.800	Mehki list.	800	1.200			
Drev. vrsta	II. razš. deb. razr. (SIT/m ³)	III. razš. deb. razr. (SIT/m ³)																			
Sm, je, ma	1.400	2.000																			
Ost. igl.	1.000	1.400																			
Hr, bu, pl. list.	2.000	2.600																			
Ost. trdi list.	1.200	1.800																			
Mehki list.	800	1.200																			
Varstvo pred zavarovanimi zvermi:																					
1. Zaščita za varovanje premoženja pred zavarovanimi zvermi	potrebni dodatni material in odstotek stroškov dela nastalih s postavljanjem zaščite																				
	90%	70%	50%																		

Predlog uredbe Sveta EU o podpori razvoju podeželja iz Evropskega sklada za razvoj podeželja-cilji

- Povečanje konkurenčnosti kmetijstva in gozdarstva s pomočjo podpor za prestrukturiranje
- Izboljšanje okolja in podeželja s pomočjo podpor za upravljanje zemljišč
- Izboljšanje kvalitete življenja v na podeželju in vzpodbuda diverzifikacije gospodarskih aktivnosti.